

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums par tematu “Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko, ņemot vērā Covid-19 pandēmiju, nosaka pasākumus ilgtspējīgam dzelzceļa tirgum”

(COM(2020) 260 final – 2020/0127 (COD))

(2020/C 364/22)

Galvenais ziņotājs: **Alberto MAZZOLA**

Apspriešanās	Eiropas Parlaments, 8.7.2020. Padome, 30.6.2020.
Juridiskais pamats	Līguma par Eiropas Savienības darbību 91. pants
Atbildīgā specializēta nodaļa	Transporta, enerģētikas, infrastruktūras un informācijas sabiedrības specializētā nodaļa
EESK priekšsēdētāja apstiprinājums	25.6.2020. (steidzamības procedūra, Reglamenta 62. pants)
Pieņemts plenārsesijā	16.7.2020.
Plenārsesija Nr.	553
Balsojuma rezultāts	
(par / pret / atturas)	211/2/2

1. Secinājumi un ieteikumi

1.1. EESK atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu un uzskata, ka tas atbilst EESK atzinuma TEN/710⁽¹⁾ “Eiropas Dzelzceļa gads (2021)” 3.2. punktam, kurā EESK, izsakot piezīmes par dzelzceļa nozares izturētspēju pat Covid-19 uzliesmojuma laikā, norādīja: “kaut arī dzelzceļa kravu pārvadājumi apliecināja stingru stabilitāti, būtu bijis daudz labāk, ja (..) sliežu ceļu piekļuves maksas tiktu samazinātas līdz nullei (..)”.

1.2. EESK uzsver, ka ir svarīgi, lai dalībvalstis un infrastruktūras pārvaldītāji Eiropas Komisijas priekšlikumā paredzētās atkāpes piemērotu pēc iespējas ātrāk un attiecībā uz visu priekšlikumā norādīto laikposmu. EESK uzskata, ka ierosinātie pasākumi būs noderīgi īstermiņā un visā to piemērošanas laikā.

1.3. EESK tomēr ierosina, ka pirms ierosināto atkāpju piemērošanas termiņa beigām Eiropas Komisijai un likumdevējiem būtu jāapsver iespēja šo pasākumu piemērošanas termiņu pagarināt, jo īpaši gadījumā, ja nozares ekonomikas atlabšana izrādītos lēnāka, nekā cerēts.

1.4. EESK uzsver, ka ir svarīgi ir pieņemt noteikumus, kuru mērķis ir nodrošināt, ka dalībvalstis kompensē infrastruktūras pārvaldītājiem visus ekonomiskos zaudējumus, kas radušies, piemērojot Komisijas ierosinātās atkāpes no Direktīvas 2012/34/ES⁽²⁾.

2. Komisijas priekšlikums

2.1. Šā Komisijas priekšlikuma – tāpat kā citu neseno priekšlikumu – mērķis ir piedāvāt ekonomiskus atvieglojumus Eiropas dzelzceļa nozarei. Šajā gadījumā pasākumi attiecas uz sliežu ceļu piekļuves maksas – ko iekasē par dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu – atcelšanu, samazināšanu vai atlikšanu, kā arī uz rezervācijas maksas atcelšanu. Tie attiecas uz pārskata periodu no 2020. gada 1. marta līdz 2020. gada 31. decembrim, kurā maksas var grozīt, atkāpjoties no Direktīvas 2012/34/ES 27. panta. Tādējādi tīkla pārskats, kurā norādītas visas piemērojamās maksas, jāpublicē ne vēlāk kā četrus mēnešus pirms infrastruktūras jaudas pieprasījumu iesniegšanas termiņa.

⁽¹⁾ Skatīt šā Oficiālā Vēstneša 149. lpp.

⁽²⁾ OV L 343, 14.12.2012., 32. lpp.

2.2. Konkrētāk, tiek ierosināts atkāpties no direktīvas 31. panta 3. punktā noteiktā principa, saskaņā ar kuru maksu par minimālo piekļuves pakalpojumu kompleksu nosaka atbilstīgi tiešajām izmaksām, kas radušās, sniedzot vilcienu satiksmes pakalpojumus. Paredzot atkāpes no dažiem Direktīvas 2012/34/ES noteikumiem, dalībvalstīm ir atļauts pašreizējā kustības grafika darbības laikā leņķpārveidēt koreģēt uzcenojumu iekasēšanu. Paredzot atkāpes no Direktīvas 2012/34/ES 36. panta, infrastruktūras pārvaldītājiem ir atļauts nolemt atcelt rezervēšanas maksu par dzelzceļa pārvadājumiem, kas atcelti pandēmijas izraisīto traucējumu dēļ.

2.3. Komisija arī ierosina atļaut dalībvalstīm kompensēt infrastruktūras pārvaldītājiem ekonomiskos zaudējumus, ko radījuši ikviens no iepriekš minētajām atkāpēm no Direktīvas 2012/34/ES (attiecībā uz maksām, kuru pamatā ir tiešās izmaksas, uzcenojumiem un rezervēšanas maksām). Atkāpjoties no Direktīvas 2012/34/ES, kompensāciju infrastruktūras pārvaldītājiem var izmaksāt īsākā laikā, nekā noteikts minētās direktīvas 8. panta 4. punktā, proti, līdz 31. decembrim nākamajā gadā pēc gada, kurā radušies zaudējumi.

2.4. Tikla pārskatā sīki izklāstīti vispārīgie noteikumi, termiņi, procedūras un kritēriji, kas attiecas uz maksas iekasēšanas un jaudas iedalīšanas shēmām, tostarp informācija, kas vajadzīga infrastruktūras jaudas pieteikumiem. Tiek ierosināts noteikt, ka tikla pārskati būtu jāatjaunina un nekavējoties jāgroza.

3. Vispārīgas piezīmes

3.1. Covid-19 pandēmijas uzliesmojuma dēļ dzelzceļi ir saskārušies ar būtiskiem un negaidītiem darbības traucējumiem, ievērojami samazinoties mobilitātei. Krīzes kulminācijas laikā vairākās valstīs pasažieru skaits samazinājās par vairāk nekā 90 %, un pat pēc ierobežojumu atcelšanas dzelzceļa pasažieru skaits vēl nav sasniedzis 50 % no pirmskrīzes līmeņa.

3.2. Saskaņā ar pirmajām aptuvenajām aplēsēm, ko sagatavojušas tādas nozares asociācijas kā CER, pandēmijas rezultātā visu pasažieru pārvadājumu operatoru kopējo zaudēto ieņēmumu apjoms kopš krīzes sākuma ir 900 miljoni EUR nedēļā. Covid-19 uzliesmojuma ietekmē ieņēmumi no dzelzceļa kravu pārvadājumiem 2020. gada martā un aprīlī visā Eiropas Savienībā (ES 27) samazinājās vidēji par aptuveni 25 % un zaudēto ieņēmumu apjoms bija aptuveni 78 miljoni EUR nedēļā. Dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītājus Covid-19 uzliesmojums ietekmē aizvien vairāk, jo samazinās satiksme un tās radītie ieņēmumi.

3.3. Maksas par piekļuvi sliežu ceļiem samazināšana zem Direktīvā 2012/34/ES paredzētā līmeņa un lielāka elastība, kas infrastruktūras pārvaldītājiem ļauj elastīgāk iedalīt sliežu ceļus, daļēji mazinās krīzes ietekmi uz dzelzceļa operatoriem.

Briselē, 2020. gada 16. jūlijā

*Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas
priekšsēdētājs
Luca JAHIER*